

освіти (І. Г. Малінко, О. М. Титова), приватних закладів (М. В. Михайлова), педкурсів (О. М. Вежлев).

У пострадянський період розширюється джерельна база, змінюються методологічні підходи, з'являються наукові розвідки спрямовані на системний аналіз освіти і педагогічної думки в Україні, виявлення особливостей та інноваційної діяльності педагогічних закладів (Ю. М. Алексєєв, Н. М. Дем'яненко, О. Ф. Коновець, Д. Ю. Коржов, В. І. Луговий, І. Ф. Прокопенко, О. Я. Пилипчук, Є. П. Степанович, Л. П. Яресько, М. Д. Ярмаченко), історії університетської освіти (Л. Ф. Курило, Т. А. Стоян, С. І. Посохов, Н. О. Терентьєва), громадської і приватної освіти (В. І. Астахова, Т. А. Удовицька), численні дослідження, що розглядали питання підготовки вчителя в контексті освітньої проблематики зазначеного періоду (С. О. Алексієнко, І. П. Важинський, В. О. Вихрущ, Л. П. Вовк, С. Т. Золотухіна, У. Т. Кіреєва, О. М. Лук'яненко, І. І. Прудченко, О. А. Полуказакова, О. І. Пометун, В. Л. Попова, О. В. Попова, В. В. Тригубенко, Л. О. Хомич та ін.). Не обійшли своєю увагою питання підготовки вчителя і періодичні видання різних часів. Історіографічні праці мають фрагментарний характер. В межах дослідження української історіографії історії педагогіки до проблеми долучається Н. М. Гупан, історіографії освіти в УСРР 1920-х рр. О. П. Ситніков, дослідження університетів другої половини XIX – початку XX ст. в публіцистиці та історіографії С. І. Посохов, історіографії навчальних закладів освіти України 50-х – 80-х рр. XX ст. Н. С. Брехунець, історіографії вищої педагогічної освіти України в 2002–2014 рр. І. М. Березанська.

Отже, історіографія педагогічної освіти є багатоаспектною, зберігає важливий документальний і особистісно-суб'єктивний масив знання, безцінний фактичний та статистичний матеріал з досліджуваної теми. Проте варто зазначити, що у згаданих дослідженнях не здійснено цілісного й системного аналізу підготовки вчителя в Україні упродовж усього періоду становлення, формування і розвитку непрофесійної та професійної педагогічної освіти.

Література

1. Гупан Н. М. Історіографія розвитку історико-педагогічної науки в Україні. Київ : Нац. пед. ун-т ім. М. Драгоманова, 2000. 222 с.

УДК 373.5.091

МЕТОДИЧНА РОБОТА В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: ВІД ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ ДО ПРІОРИТЕТІВ

Л. П. Майданюк

Методична робота в освіті досліджувалась, узагальнювалась багатьма науковцями, яким належать декілька визначень цього поняття (Ю. Бабанський, В. Бондар, І. Жерносек, М. Поташник, Т. Сорочан). Вони зазначають такі ключові слова, як підвищення кваліфікації, компетентності, педагогічної майстерності вчителів; надання практичної допомоги з методики навчання та виховання; подолання утруднень, а також виокремлюють такі ознаки, як взаємозв'язок науки та практики, безперервність, охоплення міжкурсового періоду підвищення кваліфікації.

Сучасні цілі освіти зумовлюють необхідність осмислення не просто методичної (спрямованої на вдосконалення різних методик), а науково-методичної роботи. Ці поняття суттєво відрізняються. Науково-методична робота спрямовується не лише на вдосконалення методик навчання та виховання, якими вже володіють учителі, а на супровід

інновацій, створення нового освітнього контексту, в якому вчителі та діти є партнерами у пізнавальній діяльності, а зміст освіти стає рушієм особистісного розвитку дитини.

Отже, сучасна методична робота за своєю сутністю, змістом є науково-методичною, оскільки на основі взаємодії науки та практики забезпечує безперервний професійний розвиток педагогічних і управлінських кадрів, а також створює передумови щодо супроводу освітніх практик та інновацій, застосовуючи такі наукові методи, як узагальнення, аналіз, порівняння тощо.

Плануючи методичну роботу з педагогами, керівники шкіл реалізують традиційні (колективні та індивідуальні) та нетрадиційні форми її організації – залежно від поставленої мети й завдань. Колективні форми методичної роботи використовують з метою вироблення єдиного підходу до розв'язання певних проблем, аналізу результату колективної діяльності, обговорення актуальних питань організації навчально-виховного процесу, вивчення і поширення найкращого педагогічного досвіду, науково-технічної та педагогічної інформації.

До *колективних форм методичної роботи* відносять такі форми, як: педагогічна рада; методична рада; методичні об'єднання/комісії; творчі міжпредметні, мобільні та динамічні групи; засідання творчих майстерень педагогів; проблемні семінари та семінари-практикуми; педагогічні читання; школа педагогічної майстерності; науково-практичні конференції; педагогічні виставки; конкурси тощо.

Індивідуальні форми методичної роботи використовують для задоволення особистих потреб і конкретних запитів педагогічних працівників. Їх вибір залежить від рівня освіти, професійної компетентності, специфіки діяльності, індивідуальних можливостей та професійних характеристик педагогічних працівників.

До *індивідуальних форм методичної роботи* відносять: наставництво; консультації; стажування; самоосвіта; індивідуальна методична допомога, що передбачає системне вивчення та аналіз роботи вчителів-предметників, класних керівників; надання допомоги вчителям у виборі форм та методів навчання і виховання учнів, у вдосконаленні методики проведення навчальних занять і позакласних заходів; персональне проведення відкритих уроків, інших заходів, індивідуальних і групових консультацій; розробка методичних рекомендацій, дидактичних матеріалів; виявлення, вивчення та узагальнення передового досвіду роботи педагогічних працівників; надання допомоги в самоосвіті, підготовці доповідей та виступи на конференціях, педагогічних читаннях, запровадженні у навчально-виховний процес результатів наукових досліджень інноваційних технологій.

Методична робота в сучасному її розумінні є цілісною педагогічною системою, яка розвивається сама й забезпечує професійний розвиток педагогів, здійснює супровід освітніх практик, закладів, інновацій і сприяє тим самим розвитку освіти загалом. У педагогічній літературі накопичено чималий досвід організації та управління методичною роботою в школі. Існують і системні дослідження, і опис окремих аспектів діяльності з досвіду роботи. І кожен навчальний заклад обирає, а точніше, створює особисту систему науково-методичної роботи, орієнтуючись як на наукові дослідження, так і на досвід колег.

Література

1. Жерносек І. П. Науково-методична робота в навчальних закладах системи загальної середньої освіти: Монографія. К., 2000. 124 с.
2. Методична робота в школі: теоретичні засади; система роботи; досвід / Укл. Григораш В. В. Х. : Основа, 2009. 304 с.
3. Сорочан Т. М. Концепція науково-методичної робота в добу освітніх змін: традиції, інновації, перспективи розвитку. *Методист*. 2013. № 2 (14). С. 7–12.